

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเปรียบเทียบการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตระหว่างกลุ่มที่ชนะการประกวดและกลุ่มที่ไม่ได้รับการคัดเลือกส่งเข้าประกวด ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำ เอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาอธิบาย โดยจะได้กล่าวถึงกลุ่ม กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต และ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้คือ

ตอนที่ 1 แนวความคิดเกี่ยวกับกลุ่ม

กลุ่ม คือ การรวมกันของปัจเจกบุคคล ซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และทำให้เขาต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในระดับใดระดับหนึ่ง ซึ่งสามารถสรุปลักษณะของกลุ่มได้ว่าต้องประกอบด้วยสมาชิกตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกัน การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิก จุดมุ่งหมายและการกระทำกิจกรรมร่วมกัน และพฤติกรรมตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิก (อากรมพันธ์ จันทรสว่าง 2525: 53)

กลุ่ม ตามแนวสังคมวิทยาแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ (มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมมาธิราช 2527: 514-515)

1. กลุ่มปฐมภูมิ เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติของสังคม มีลักษณะที่มีความสัมพันธ์ส่วนตัวใกล้ชิดมาก ค่อนข้างสนิทสนมและถาวร ได้แก่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อนเล่น กลุ่มเพื่อนบ้าน กลุ่มเพื่อนร่วมโรงเรียน เป็นต้น

2. กลุ่มทุติยภูมิ เป็นกลุ่มที่ไม่ได้เกิดขึ้นตามธรรมชาติ แต่เป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะอย่าง สมาชิกมีการติดต่อกันอย่างจำกัด และมีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันเพียงบางส่วนในชีวิตในสังคม ได้แก่ กลุ่มศาสนา สโมสร สมาคม อาสาสมัคร กลุ่มอาชีพ กลุ่มผลประโยชน์ เป็นต้น

กลุ่มที่ดีมีประสิทธิภาพมีลักษณะดังต่อไปนี้คือ (อากรมพันธ์ จันทรสว่าง 2525: 92-97)

1. บรรรยากาศของกลุ่ม ควรเป็นกันเอง ตามสบาย และผ่อนคลาย
2. มีการถกเถียงกันมากในประเด็นที่ตรงตามงานของกลุ่ม

3. งานหรือวัตถุประสงค์ของกลุ่ม เป็นที่เข้าใจและยอมรับของสมาชิกกลุ่ม เป็นอย่างดี
4. สมาชิกควรจะฟังซึ่งกันและกัน ให้โอกาสเพื่อนสมาชิกได้แสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมกลุ่ม
5. มีการโต้แย้งกัน เพื่อจะได้ทำข้อสรุปเหตุผลมาใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม
6. การตัดสินใจควร เกิดจากความเห็นพ้องต้องกันของสมาชิกทุกคน เพราะกลุ่มยอมรับเสียงทั้งหมดมากกว่าเสียงส่วนใหญ่ของกลุ่ม
7. การวิจารณ์ ต้องเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ใจและให้ความรู้สึกสบายใจ ควรหลีกเลี่ยงการโจมตีเป็นส่วนตัว ไม่ว่าจะโดยเปิดเผยหรือแอบแฝง

สำหรับกลุ่มที่ไม่ดี หรือขาดประสิทธิภาพนั้น เป็นกลุ่มที่ไม่สามารถดำเนินกิจการต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง แต่ต้องคอยรับคำสั่ง คำชักจูง ผลักดันจากราชการอยู่เสมอ ไม่พยายามคิดริเริ่มโครงการพัฒนาด้วยตนเอง จึงก่อให้เกิดลักษณะของปัญหาดังนี้คือ (ดิเรก ฤกษ์ร้าย, ยูวัฒน์ วุฒิเมธี และ คำพล พัวพาณิชย์ 2525: 54)

1. การจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ นั้น ทางราชการเป็นผู้ไปริเริ่มชักชวน ชักนำ (บ่อยครั้งที่ผลักดันแกมบังคับให้จัดตั้งกลุ่ม) กลุ่มที่เกิดขึ้นจึงไม่มีหลักการ และอุดมการณ์การรวมพลังกันแก้ปัญหาของตน
2. สมาชิกไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายปลายทางจากกลุ่ม ไม่ทราบว่าตนมาเป็นสมาชิกกลุ่มทำไม หรือไม่ก็มุ่งหน้าที่จะเรียกร้องสิทธิที่จะได้จากกลุ่ม แต่ไม่เข้าใจว่าตนจะต้องปฏิบัติหน้าที่อะไรต่อกลุ่มเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิต่าง ๆ จากกลุ่ม
3. เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ได้สนใจที่จะดึงกลุ่ม เข้ามาร่วมดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ไม่ให้กลุ่มคิดริเริ่มตัดสินใจปฏิบัติ และรับผิดชอบในโครงการ แต่เจ้าหน้าที่มักจะกำหนดทุกสิ่งทุกอย่างไปให้กลุ่มปฏิบัติ กลุ่มไม่เข้าใจไม่ทราบเหตุผลมาแต่ต้นจึงขาดความสนใจ วิธีการเช่นนี้กลุ่มจึงขาดประสิทธิภาพ และขาดโอกาสฝึกฝนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพของกลุ่ม
4. กรรมการกลุ่มมักจะเอาโรคเอา เปรียบสมาชิก หรือคคโกงผลประโยชน์ของกลุ่มเพื่อตนเองและพรรคพวก

ข้อจำกัดในการรวมกลุ่มของชาวชนบทไทย มีสาเหตุมาจาก 2 ฝ่าย คือ (พัฒน์

บุญรัตพันธุ์ 2517: 144-146)

1. ฝ่ายชาวบ้าน

1.1 การรวมกลุ่มของชาวบ้านมักกระทำกันในระดับตำบล หมู่บ้าน เท่านั้น ไม่มีตัวแทนหรือหน่วยที่จะเสริมต่อจากระดับนี้ขึ้นไป ทำให้ขาดความต่อเนื่อง กลุ่มเหล่านี้จึงไม่มีอิทธิพลหรืออำนาจที่จะเสริมต่อขึ้นไปเพื่อต่อรอง เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่แท้จริงได้

1.2 มีกลุ่มต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาย ทำให้ชาวบ้านเกิดความรำคาญ เพราะบางกลุ่มไม่เอื้ออำนวยประโยชน์ให้ตามที่ได้ตั้งจุดประสงค์ไว้ ทั้งยังเสียเวลาการทำมาหากิน สมาชิกยังไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์แจ่มชัด เกิดความสับสนและไม่เห็นคุณค่าของกลุ่ม

1.3 ชาวบ้านไม่เข้าใจจุดประสงค์ ส่วนใหญ่นึกว่าต้องเข้าร่วมกลุ่ม เพราะจะได้แสดงว่าตนร่วมมือกับรัฐบาล ยังไม่เข้าใจถึงผลที่กลุ่มจะอำนวยให้อย่างจริงจัง

2. ฝ่ายราชการ

2.1 การรวมกลุ่มมุ่งไปที่สิ่งล่อใจมากกว่าความต้องการของสมาชิก แต่เมื่อสิ่งล่อใจหมดลง สมาชิกก็จะหมดความสนใจที่จะเข้าร่วมกลุ่ม และกลุ่มก็จะสลายตัวลงไปโดยปริยาย

2.2 โครงการเองยังขาดความร่วมมือ และประสานกันให้ดีภายในหน่วยราชการด้วยกัน เกิดสภาวะงานซ้ำซ้อน ต่างคนต่างทำ กลุ่มกระจัดกระจาย ไม่ดำเนินไปตามทิศทางเดียวกัน

2.3 การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ยังขาดตอน เพราะเมื่อออกไปปฏิบัติงาน และปลูกศรัทธาให้กับชาวบ้านได้แล้วนั้น ไม่ได้ฝึกตัวแทนไว้สำหรับเป็นผู้ที่จะชักชวนชาวบ้านร่วมทำกิจกรรม ดังนั้นเมื่อไม่มีเจ้าหน้าที่เข้ามาแนะนำให้ทำกิจกรรมสิ่งต่าง ๆ จึงชะงักไป รวมทั้งกลุ่มและกิจกรรมของกลุ่มด้วย

พัฒน์ บุญรัตพันธุ์ (2517: 154) กล่าวว่า คนที่มีอายุใกล้เคียงกันจะมีความคิด ความอ่าน ความสนใจ ความต้องการ และความสามารถใกล้เคียงกัน สัมพันธภาพในกลุ่มก็จะดี และชุกกันรู้เรื่องเข้าใจง่าย มีทัศนคติคล้ายกัน และกลุ่มจะเคลื่อนไหวหรือไม่ ก็เพราะผู้นำกลุ่ม หากกลุ่มมีผู้นำที่เข้มแข็ง ก็จะคอยชักจูงหรือผลักดันกลุ่มให้เคลื่อนไหวไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง แต่ในทางตรงข้าม หากกลุ่มได้ผู้นำที่ไม่เข้มแข็ง ก็อาจจะทำให้กลุ่มหยุดอยู่กับที่ไม่เคลื่อนไหวได้

กรมการพัฒนาชุมชน (2525: 24) ได้ทำการประเมินผลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์

เพื่อการผลิต ตำบลลุ่มลุ่ม อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ปรากฏว่า กิจกรรมร้านค้าของกลุ่มดำเนินงานล้มเหลว เพราะคณะกรรมการขาดความรับผิดชอบ และบางคนยังไม่เข้าใจบทบาทของคณะกรรมการที่มีหน้าที่บริหารงาน กรรมการบางคนทุจริตนำเงินของกลุ่มไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว จึงทำให้กิจกรรมของกลุ่มหยุดชะงัก

นอกจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแล้ว สหกรณ์ก็เป็นการดำเนินงานในลักษณะแบบกลุ่มเช่นเดียวกัน ซึ่ง จิตติพร ไชยมั่น (2526: 168) กล่าวไว้ว่า สหกรณ์จะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวเพียงใดขึ้นอยู่กับบุคคล 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร (คณะกรรมการดำเนินการและผู้จัดการ) สมาชิกและสหกรณ์อำเภอ ซึ่งแต่ละฝ่ายต้องรู้จักหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อสหกรณ์ โดยไม่ก้าวก่ายหน้าที่ซึ่งกันและกัน ควรมีการร่วมมือกันอย่างจริง เพื่อจะได้ขจัดปัญหาต่าง ๆ ของสหกรณ์ โดยทุกฝ่ายจะต้องมีความจงรักภักดีต่อสหกรณ์ มีความซื่อสัตย์สุจริต และเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ จึงจะสามารถนำความสำเร็จมาสู่สหกรณ์ได้

และในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนถือกันว่า พัฒนาการซึ่งเป็นฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลเป็นตัวจักรสำคัญที่สามารถจะทำได้ทั้งงานพัฒนาชุมชนล้มเหลวหรือประสบความสำเร็จได้ ถ้าพัฒนาการเป็นผู้เสียสละและทุ่มเทชีวิตจิตใจอย่างจริงจังแล้ว งานพัฒนาชุมชนจะได้รับความเชื่อถือและความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนได้มาก (พรทิพย์ จุลานุกะ 2512: 80) ซึ่งสอดคล้องกับ โคชิโอยัตสึชิโร (2509: 64) ที่กล่าวว่า การที่จะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้วยความสมัครใจ เจ้าหน้าที่พัฒนาการต้องมีการติดต่อ และมีความสัมพันธ์อันดีกับชาวบ้านก่อนเป็นอันดับแรก

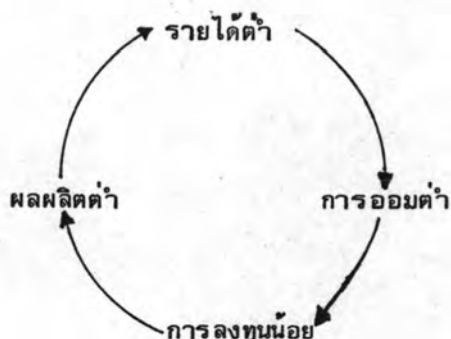
จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของกลุ่มจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับบุคคล 3 ฝ่าย คือ สมาชิก คณะกรรมการบริหาร และเจ้าหน้าที่ว่าจะร่วมมือดำเนินงานกันได้ดีเพียงใด

ตอนที่ 2 กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เกิดขึ้นภายใต้พื้นฐานของความต้องการทางเศรษฐกิจ โดยความริเริ่มของกรมการพัฒนาชุมชน ที่ต้องการสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มประชาชนขึ้นเพื่อทำหน้าที่แก้ไขปัญหาความยากจนในชนบท ซึ่งเกิดจากการขาดแคลนเงินทุนอันมีสาเหตุสืบเนื่องกันมาเป็นลูกโซ่ เริ่มจากภาวะการออมที่มีระดับต่ำ นำไปสู่การลงทุนต่ำ ประสิทธิภาพทางการผลิตต่ำ ผลผลิตต่ำ รายได้ต่ำ และมีผลทำให้การออมต่ำ วงเวียนกันไปอย่างไม่รู้จบ เรียกว่า เป็นวัฏ-

จักรของความยากจน (วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยา 2522: 195)

วัฏจักรของความยากจน

ประวัติความเป็นมาของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การดำเนินการเกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์ในระยะเริ่มแรกนั้น ถือเป็นกิจกรรมหนึ่งของโครงการสารภี ซึ่ง กรมการพัฒนาชุมชนได้กำหนดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาพร้อมกันไป ในหลาย ๆ ด้าน คือทั้งทางด้าน การเกษตร การศึกษา การอนามัย ตลอดจนการพัฒนา กลุ่มต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเขตโครงการด้วย โครงการสารภีนี้มีกิจกรรมหลัก 3 ประการคือ

1. การพัฒนาการเกษตร เริ่มที่การฝึกอบรมวิชาพื้นฐาน เบื้องต้นแก่สมาชิกกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เพื่อเตรียมคนไว้ร่วมงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในขณะเดียวกันก็ดำเนินการสาธิตและส่งเสริมการเกษตรในเขตโครงการโดยมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

2. การพัฒนาคน กิจกรรมนี้เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาแก่ชุมชนโดยมุ่งพัฒนาความรู้ และขีดความสามารถในการจัดการและการประกอบอาชีพแก่ประชาชน โดยจัดแบ่งประชาชนออกเป็นกลุ่มตามฐานะบทบาท ลักษณะอาชีพ อายุและเพศ และมีกิจกรรมเกี่ยวกับการฝึกอบรมหัวหน้าครัวเรือน ฝึกอบรมแม่บ้านและฝึกอาชีพเยาวชน เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวได้มีความรู้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของตน เพื่อการประกอบอาชีพของครอบครัวต่อไป

3. การพัฒนาเงินทุน ด้วยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหา

ดังกล่าว ซึ่งกลุ่มแรกที่ตั้งคือกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตข้าวม่วง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ โดยเริ่มก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2517 (กรมการพัฒนาชุมชน กองวิจัยและประเมินผล 2519: ข)

กรมการพัฒนาชุมชนได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไว้ว่า เพื่อใช้เงินในการพัฒนา "คน สังคม และ เศรษฐกิจ" ดังนี้คือ (กระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน กองปฏิบัติการและสำนักงานโครงการเงินกู้ 2529: 83)

1. การพัฒนาคน เพื่อเป็นการพัฒนาให้สมาชิกมีคุณธรรม 5 ประการคือ
 - 1.1 มีความซื่อสัตย์
 - 1.2 มีความเสียสละ ทนอด และอดทน
 - 1.3 มีความรับผิดชอบต่อตนเองและเพื่อนสมาชิก
 - 1.4 มีความเห็นอกเห็นใจ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - 1.5 มีความไว้วางใจกัน
2. การพัฒนาสังคม
 - 2.1 ส่งเสริมและปลูกฝังประชาธิปไตย
 - 2.2 ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคี
 - 2.3 ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นผู้นำ
3. การพัฒนาเศรษฐกิจ
 - 3.1 ส่งเสริมการระดมทุนในหมู่บ้านตำบล
 - 3.2 ส่งเสริมการสร้างแหล่งเงินทุนในท้องถิ่น เพื่อให้สมาชิกไปแก้ปัญหาการประกอบอาชีพ
 - 3.3 ฝึกฝนให้สมาชิกรู้จักการออม การวางแผนการใช้จ่ายเงินของตนเองและเงินกู้ของกลุ่มอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

วิธีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีแนวทางคล้ายคลึงกับสหกรณ์การเกษตร หากแต่มีขอบเขตการรวมกลุ่มจำกัดกว่าคือมีอยู่เฉพาะในระดับตำบลและหมู่บ้านเท่านั้น โดยกรมการ

พัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยจะทำหน้าที่เป็นผู้ส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้ (กรมการพัฒนาชุมชน 2522: 13-15)

1. การเผยแพร่ความคิด

ในขั้นต้น กรมการพัฒนาชุมชนจะทำการเผยแพร่แนวความคิดพื้นฐาน เกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์ โดยจัดส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมชี้แจงประชาสัมพันธ์แก่ประชาชน ทั้งกระทำ เป็นรายบุคคล และกระทำในที่ชุมนุมชน ในคราวที่มีการประชุมคณะกรรมการสภาตำบล คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน หรือในช่วงเวลาการฝึกอบรมกลุ่มอาชีพ กลุ่มเยาวชนหรือกลุ่มสตรี เป็นต้น

2. การสำรวจความต้องการ

เมื่อพบว่าประชาชนในหมู่บ้านตำบลใด มีความสนใจที่จะตั้งกลุ่มของตนเองขึ้นให้ ประธานกรรมการสภาตำบล ประธานกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ประธานกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มอื่น ๆ นัดประชุมกลุ่มผู้สนใจอีกครั้งหนึ่ง เพื่อชี้แจงรายละเอียด เกี่ยวกับวัตถุประสงค์และวิธีการในการดำเนินงาน ในการนี้พัฒนาการอำเภอ พัฒนานิเทศน์จังหวัด หรือวิทยากรผู้เชี่ยวชาญจะเป็นผู้ร่วมชี้แจง

3. การก่อตั้ง

หลังจากพิจารณาว่าประชากรกลุ่มใดมีความพร้อมที่จะจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ได้แล้ว พัฒนาการประจำตำบลจะกำหนดวัน เวลาในการจัดตั้งกลุ่ม ซึ่งในวันดังกล่าวจะมีการประชุมเพื่อกำหนดระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงาน รับสมัครสมาชิก และเลือกคณะกรรมการบริหาร สำหรับระเบียบที่จะต้องมีการประชุมตกลงกันในวันนั้น ได้แก่

- 1) ข้อตกลง เกี่ยวกับการกำหนดค่าธรรมเนียม ค่าสมัคร
- 2) กำหนดวัน เวลา สถานที่ ในการส่งเสริมเงินสัจจะสะสม
- 3) กำหนดมูลค่าหุ้นจาก เงินสัจจะของสมาชิก
- 4) กำหนดระยะเวลาในการออมทรัพย์และการ เปิดให้สมาชิกกลุ่มกู้เงิน
- 5) กำหนดผู้รับผิดชอบในการนำเงินของกลุ่มฝากธนาคาร และถอนเงินจากธนาคาร

หน้าที่ของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต

เมื่อบุคคลใดได้สมัคร เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตแล้ว จะต้องมียกบาทหน้าชื่อของตนเองที่จะปฏิบัติในฐานะสมาชิกด้วยกันดังนี้ (กรมการพัฒนาชุมชน 2522: 9)

1. หน้าที่ต่อตนเองจะต้องส่ง เงินสัจจะสะสมไม่ขาดและต่อเนื่อง
2. หน้าที่ต่อเพื่อนสมาชิก เมื่อกู้เงินกลุ่มแล้วจะต้องส่ง เงินกู้คืนกลุ่มพร้อมดอกเบี้ย
3. หน้าที่ต่อกลุ่ม ร่วมเป็นกรรมการด้วยความ เต็มใจ ไม่พิดน็ด ประชุมร่วมแสดงความคิดเห็นในการประชุมกลุ่ม

หลักการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (กระทรวงมหาดไทย กรมการ พัฒนาชุมชน กองปฏิบัติและสำนักงานโครงการเงินกู้ 2529: 84-90)

การดำเนินงานยึดหลักความ เท่า เทียมกันและความ เสมอภาคของสมาชิกคือ

1. บุคคลทุกเพศ วัย อาชีพ สามารถสมัคร เข้าเป็นสมาชิกได้
2. สมาชิกทุกคนต้อง เสียค่าธรรมเนียมแรกเข้าคนละ 10 บาท หรือตามระเบียบข้อตกลงของกลุ่ม
3. สมาชิกทุกคนได้รับสิทธิและมีความ เสมอภาคกัน
 - การปฏิบัติหน้าที่ของคนที่มิต่อกลุ่ม
 - รับบริการจากกลุ่ม
 - ถูกทำโทษจากกลุ่ม หากไม่ทำตามระเบียบที่กำหนดไว้
 - ไม่ได้รับสิทธิพิเศษใด ๆ ไม่ว่าจะ เป็นกรรมการหรือสมาชิกกลุ่ม

ประเภทของสมาชิก แบ่งเป็น 3 ประเภท

1. สมาชิกสามัญ ซึ่งได้แก่
 - สมาชิกก่อตั้ง หมายถึง สมาชิกที่มีความสนใจและศรัทธาในหลักการกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้น ซึ่งอาจจะประกอบไปด้วยสมาชิก 20-30 คน ซึ่งกรมการพัฒนาชุมชนจะให้สมุดสัจจะสะสมโดยไม่คิดมูลค่า
 - สมาชิกสมทบ หมายถึง สมาชิกที่มีความสนใจในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ฯ ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านหรือตำบลที่ตนเองอยู่ จึงสมัครเข้า เป็นสมาชิกกลุ่มเรา เรียกว่า สมาชิกสมทบ จะต้องผ่านการทดลองสัจจะไม่น้อยกว่า 3 เดือน ถ้ามีสัจจะที่เชื่อถือได้ จึงจะรับ เป็นสมาชิกถาวรของกลุ่มต่อไป ซึ่งสมาชิกสมทบนี้จะต้อง เสียเงินค่าสมัคร ค่าธรรมเนียม และค่าสมุด

ลัจจะสะสมทรัพย์ด้วย

2. สมาชิกวิสามัญ

หมายถึง กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน ตำบล ที่มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต เช่น กลุ่มเลี้ยงไก่ กลุ่มเลี้ยงสุกร กลุ่มจักสาน กลุ่มทอผ้า ฯลฯ กลุ่มเหล่านี้ สมาชิกเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ โดยประธานกลุ่มเป็นผู้สมัครในนามของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ สมาชิกกลุ่มถือลัจจะสะสมทรัพย์ผ่านกลุ่มอาชีพ โดยประธานกลุ่มอาชีพนั้น ๆ เป็นผู้นำฝากเงินรายเดือน หรือเป็นผู้ยื่นขอกู้เงินจากกลุ่มออมทรัพย์ฯ ในนามของกลุ่ม

3. สมาชิกกิตติมศักดิ์ คือ ข้าราชการ คณบดี ผู้มีฐานะร่ำรวย สนใจและศรัทธา ในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สมัครเป็นสมาชิกกลุ่มได้ แต่ขอกู้เงินจากกลุ่มไม่ได้ เพราะถือว่าเป็นผู้ที่มีฐานะดีกว่าประชาชนทั่วไป แต่มีสิทธิ์ได้รับเงินปันผล เผลี่ยคืนและบริการอื่น ๆ จากกลุ่มฯ ได้

การบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การดำเนินงานมีคณะกรรมการดำเนินงานคณะหนึ่งซึ่งสมาชิกกลุ่ม เป็นผู้เลือกตั้งเพื่อสมาชิกที่มีคุณสมบัติ มีความรู้ ความเสียสละขึ้นมาทำงานแทนสมาชิกทุกคน เรียกว่า "คณะกรรมการบริหาร" มีจำนวน 14-34 คน

คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประกอบด้วยกรรมการ 4 คณะ ได้แก่

1. คณะกรรมการอำนวยการ
2. คณะกรรมการเงินกู้
3. คณะกรรมการตรวจสอบ
4. คณะกรรมการส่งเสริม

คณะกรรมการบริหารทั้ง 4 คณะจะต้องนัดประชุมกันอย่างน้อยทุก ๆ 3 เดือน เพื่อปรึกษา แก้ไขปัญหาร่วมกันทั้ง 4 คณะ

กรรมการในแต่ละคน จะต้องมาประชุมกันในฐานะของตนตามคราวที่มีธุรกิจอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร แต่ละ คณะ

1. คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่บริหารงานภายในและติดต่อองค์กรภายนอก โดยมุ่งถึงประโยชน์ของสมาชิกเป็นสำคัญ ประกอบด้วยคณะกรรมการ 5-7 คน

- ประธาน ทำหน้าที่เป็นประธานในการประชุมใหญ่แก่สมาชิก การประชุมกรรมการบริหารการประชุมกรรมการอำนวยการ ลงนามในเอกสารสำคัญ ๆ ต่าง ๆ
- เภรัญญิก รับผิดชอบการเงินของกลุ่ม
- เลขานุการ ทำหน้าที่เป็นนายทะเบียนของกลุ่ม
- กรรมการ ทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

หน้าที่ของคณะกรรมการอำนวยการ

1. พิจารณารับสมาชิก การรับฝากเงิน กำหนดอัตราดอกเบี้ย
 2. กำหนดการประชุมใหญ่ ท่างบุคคลเสนอต่อที่ประชุมและแสดงผลงานให้ที่ประชุมใหญ่ทราบ
 3. พิจารณากำหนดจำนวนเงินทุนสูงสุดที่สมาชิกคนหนึ่ง ๆ จะถือหุ้นได้โดยไม่เกินร้อยละ 20 ของเงินทุนดำเนินเงินทั้งหมด
 4. พิจารณากำหนดวงเงินสูงสุดที่สมาชิกจะกู้ได้ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยและความจำเป็นของสมาชิกส่วนรวม และไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินทุนดำเนินงาน
 5. จัดสรรเงินปันผล เงินเฉลี่ยคืน ฯลฯ ก่อนการประชุมใหญ่
2. คณะกรรมการเงินกู้ ประกอบด้วยคณะกรรมการ 3-5 คน
1. ประธาน
 2. เลขานุการ
 3. คณะกรรมการร่วม

มีหน้าที่ในการพิจารณาในคำร้องขอกู้เงินของสมาชิกคณะกรรมการ เงินกู้จะต้องประชุมพร้อมกันทุกครั้งที่มีการพิจารณาในคำร้องขอกู้ หรือในการ เรียกสมาชิกผู้กู้มาปรึกษาหรือตัดสินใจจะอนุมัติหรือไม่อนุมัติ ให้ถือมติข้างมากเป็นการตัดสิน บันทึกของที่ประชุมให้ เลขานุการ เป็นผู้จัด

ทำและเก็บไว้เป็นความลับ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่คอยสอดส่องดูแลติดตามความเคลื่อนไหวของสมาชิก ผู้กู้เงิน ติดตามเยี่ยมเยียนช่วยเหลือสมาชิกที่มีปัญหาไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้

3. คณะกรรมการตรวจสอบ ประกอบด้วยกรรมการ 3-5 คน

1. ประธาน
2. เลขานุการ
3. กรรมการ

คณะกรรมการชุดนี้มีความสำคัญมาก เป็นผู้ตรวจสอบกิจการงานต่าง ๆ ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทุกชนิด เช่น การบัญชี การเงิน เอกสารการประชุม ความสะดวกสบายของสมาชิก ลักษณะการทำงานมิใช่ร่วมมือ แต่เป็นการบ่อนักหรือหาทางแก้ไขร่วมกันในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่สมาชิกและกลุ่มเป็นส่วนรวม

การตัดสินใจต่าง ๆ ใช้การลงคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ มีสิทธิสั่งพักกรรมการคณะใดคณะหนึ่ง เมื่อเห็นว่ากรรมการคนนั้นเริ่มทรยศ ส่อทุจริตหรือไม่ซื่อสัตย์ต่อส่วนรวม โดยมีพยานหลักฐานที่สามารถรายงานให้สมาชิกในที่ประชุมใหญ่ผู้มีส่วนทราบได้

ทุกครั้งที่มีการประชุมหรือการตรวจสอบ คณะกรรมการตรวจสอบจะต้องทำบันทึกหรือรายงาน เสนอให้คณะกรรมการอำนวยการทราบ

4. คณะกรรมการส่งเสริม ประกอบด้วยกรรมการ 3-15 คน

1. ประธาน
2. เลขานุการ
3. กรรมการ

คณะกรรมการชุดนี้เป็นกรรมการที่มีความหมายที่สุดต่อกลุ่มออมทรัพย์ฯ ในอันที่จะทำให้กลุ่มเจริญก้าวหน้ามั่นคงสืบไป คือ การให้ความรู้แก่สมาชิกได้ เพื่อสร้างความเข้าใจอันถ่องแท้ในหลักการของกลุ่ม และพัฒนาคุณธรรมประจำตัวของสมาชิกทั้งหมด จึงสามารถจะเชิญผู้มีความรู้มาเป็นวิทยากรหรือเป็นที่ปรึกษาของคณะก็ได้

คณะกรรมการจะมีจำนวนเท่าใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของแต่ละกลุ่มมา ถ้ามีสมาชิกมากและอยู่ห่าง ๆ กัน ก็ควรมีกรรมการมากขึ้นด้วย

หน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริม

1. ให้การศึกษาอบรมทั้งสมาชิกเก่าและใหม่ และผู้สนใจอื่น ๆ ให้เข้าใจและรู้ซึ่งถึง จิตตารมณ์ และอุดมการณ์ของกลุ่มออมทรัพย์
2. ชักชวนบุคคลที่อยู่ในวงสัมพันธ์เดียวกัน เข้าเป็นสมาชิก
3. แลกผลงานและบริการของกลุ่มให้บุคคลภายนอกได้ทราบ เป็นประจำ
4. ออกเยี่ยมเยียนสมาชิกเพื่อกระชับความสัมพันธ์
5. บริการการศึกษาโดยติดต่อ วิทยุวิทยากรในด้านต่าง ๆ ตามความต้องการของสมาชิก
6. เสนอความเห็นในการรับหรือไม่รับสมาชิกผู้เริ่มทดลองสัจจะ เข้า เป็นสมาชิกถาวร ของกลุ่ม ต่อคณะกรรมการอำนวยการ เพื่อประกอบการพิจารณา
7. การทำบัญชีความก้าวหน้าของการให้การศึกษาแก่สมาชิกเพื่อประโยชน์ต่าง ๆ ของสมาชิกในภายหน้า เสนอให้คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทราบทุกครั้ง

การเงินของกลุ่ม

1. เงินทุน ได้จาก
 - 1.1 ค่าธรรมเนียมแรกเข้าเป็นสมาชิกและค่าสมัครรวมคนละ 10 บาท หรือตามระเบียบข้อตกลงของกลุ่ม
 - 1.2 เงินสัจจะสะสมรายเดือนของสมาชิก จะผลัดเป็นค่าหุ้นของสมาชิก
 - 1.3 เงินฝากพิเศษ เงินกู้
 - 1.4 เงินอุดหนุน และเงินทุนหมุนเวียนจากทางราชการและองค์การอื่น ๆ
 - 1.5 เงินรายได้อื่น ๆ
2. การเก็บรักษาเงินทุน เก็บได้ 2 วิธีคือ
 - 2.1 ฝากธนาคารกรุงไทย เป็น 2 บัญชี คือ
 - บัญชีเงินฝากประจำ ได้แก่
 - 1) เงินฝากสัจจะสะสม

- 2) เงินฝากพิเศษนอกจากสัจจะสะสมหรือเงินค่าหุ้นพิเศษ
- 3) เงินกู้จากเงินทุนหมุนเวียนพัฒนาการชุมชน
- 4) เงินบริจาค

- บัญชีเงินฝากสะสมทรัพย์หรือเพื่อเรียก ได้แก่

- 1) ค่าสมัคร และค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- 2) ค่าบริการต่าง ๆ
- 3) ค่าปรับ

2.2 ฝากธนาคารอื่น ๆ ในกรณีที่อยู่อาศัยนั้นไม่มีธนาคารกรุงไทยให้เปิดบัญชีเงินฝากสะสมทรัพย์หรือเพื่อเรียกไว้ก่อนแล้วค่อยถอนไปฝากบัญชี ธนาคารกรุงไทยที่จังหวัดเป็นคราว ๆ ไป

กิจกรรมของกลุ่ม

1. การให้กู้

1.1 กู้จากกลุ่ม ได้แก่

- 1) กู้ฉุกเฉิน เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อน
- 2) กู้สามัญ เพื่อลงทุนประกอบอาชีพ แยกเป็น
 - กู้เป็นตัวแทน
 - กู้เป็นวัสดุ (ตามที่กลุ่มมีกิจกรรมสำหรับบริการสมาชิก)
 - กู้ในรูปแบบบริการทางวิชาการ
- 3) กู้วิสามัญ เพื่อแก้ปัญหาที่มีระยะเวลาเวลายาวนานกว่าการกู้ฉุกเฉิน เช่น

เพื่อการปลดเปลื้องหนี้สิน ไล่ถ่อนการจ้างงานจ้างนำทรัพย์สิน และความเดือดร้อนต่าง ๆ

1.2 กู้จากธนาคารกรุงไทย

2. ศูนย์สาธิตการตลาด

ศูนย์สาธิตการตลาด เป็นศูนย์กลางจำหน่ายสิ่งของ เครื่องอุปโภคบริโภค และเป็นร้านรับซื้อผลผลิตของสมาชิกไปจำหน่าย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการดำเนินการค้าขาย ซื้อสินค้าในราคาไม่แพง และบ้องกัน

การถูกเอารัดเอาเปรียบ ต้องซื้อของแพงและขายผลผลิตได้ในราคาต่ำ มีหลักการดำเนินงานดังนี้

2.1 เงินทุนดำเนินงาน

2.1.1 กู้จากธนาคารกรุงไทย

2.1.2 ประชุมสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ ให้ส่ง เงินสัจจะสะสมเป็นพิเศษ

(ไม่ใช่เรียกเงินค่าหุ้นศูนย์สวัสดิการตลาด)

2.1.3 ขอยืม เงินทุนหมุนเวียนจากกรมการพัฒนาชุมชน

2.2 คณะกรรมการดำเนินงาน

2.2.1 คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ฯ เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานทั้งหมดทุกด้าน

2.2.2 จัดตั้งคณะกรรมการศูนย์สวัสดิการตลาด ให้ทำหน้าที่ในการจัดการด้านการซื้อการขาย การเบิกจ่ายเงินของศูนย์สวัสดิการตลาด

2.2.3 แต่งตั้งผู้จัดการศูนย์สวัสดิการตลาด ผู้จัดการและพนักงานขายสินค้าจะมีค่าจ้างมากน้อยเพียงใด กำหนดจากผลกำไรของศูนย์สวัสดิการเป็นหลัก อาจจะไม่มียอดเงินเดือน แต่ให้โบนัสเป็นรายปี โดยเป็นไปในลักษณะเสียสละช่วยเหลือกันไปก่อน

2.3 การควบคุมการเงิน

2.3.1 เทร่บัญชีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นผู้รับผิดชอบควบคุมการเงินของศูนย์สวัสดิการตลาด

2.3.2 ผลกำไรในรอบเดือนของศูนย์สวัสดิการตลาดให้นำเข้าฝากไว้ในบัญชีฝากประจำ เงินสัจจะสะสมของกลุ่มออมทรัพย์ฯ สำหรับเงินทุนดำเนินการให้นำฝากไว้ในบัญชีสะสมของกลุ่มออมทรัพย์ฯ เพื่อให้สามารถถอนมาใช้ได้ตลอดเวลา

2.3.3 ทุกวันก่อนปิดบริการผู้จัดการจะต้องตรวจสอบยอดสินค้าจำหน่ายและสินค้าคงเหลือประจำวัน แล้วลงบัญชีไว้เป็นหลักฐาน

3. ยุ้งฉาง

ยุ้งฉาง เป็นกิจกรรมการซื้อขายข้าวหรือผลผลิตอื่นใด เพื่อแสวงหากำไรแบ่งปันกัน

ในหมู่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ฯ และประชาชนทั่วไปในการ เก็บผลผลิตทางการเกษตรไว้จำหน่ายในเวลาที่มียราคาเหมาะสม เพื่อป้องกันการเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง เพื่อให้รู้จักคัดเลือกและปรับปรุงผลผลิตทางการเกษตรและเก็บรักษาไม่ให้เสื่อมคุณภาพ และเพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้ฝึกปฏิบัติการบริหารงานธุรกิจด้านการซื้อขาย โดยทำงานในรูปแบบคณะกรรมการ ซึ่งผู้ดำเนินงานมีหลักการดำเนินงานดังนี้ คือ

3.1 การดำเนินงาน

3.1.1 รับฝากขายข้าวหรือผลผลิตอื่น ๆ ของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์และประชาชนทั่วไป โดยรับส่วนแบ่งจากราคาขายผลผลิตตามระเบียบข้อตกลงของการดำเนินงานด้านผู้ฉาง

3.1.2 รับขายฝากข้าวหรือผลผลิตอื่น ๆ โดยจ่ายเงินให้เจ้าของไปก่อนบางส่วน โดยคิดค่าบริการเก็บรักษาและจำหน่ายตามระเบียบข้อตกลงของการดำเนินงานด้านผู้ฉาง

3.1.3 รับซื้อข้าวหรือผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ โดยจ่ายเงินให้เจ้าของไปทั้งหมด โดยลักษณะการขายขาดแล้วนำไปจำหน่าย เอากำไรมาเป็นรายได้ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

3.1.4 เป็นตัวแทนในการติดต่อซื้อขาย ผลผลิตทางการเกษตรของตำบล ผลประโยชน์และกำไรนำมาเป็นรายได้ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

3.2 ทุนดำเนินการ

3.2.1 กู้จากธนาคารกรุงไทย

3.2.2 ให้สมาชิกส่งสัจจะสะสมเพิ่มพิเศษ

3.2.3 ยืมเงินทุนหมุนเวียนจากกรมการพัฒนาชุมชน

3.2.4 ถอนเงินฝากประจำจากธนาคารกรุงไทย (แต่ไม่ควรทำ)

4. ธนาคารข้าว

ทุนของธนาคารข้าวนี้ได้มาจากการรับบริจาคข้าวหรือเงินจากประชาชนผู้มีจิตศรัทธา ราชการและองค์กรต่าง ๆ จัดทำบุญทอดผ้าป่าข้าวเปลือกตามประเพณีโบราณที่เคยปฏิบัติกันมา จัดทำโครงการของบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การสาธารณกุศลต่าง ๆ เช่น

สโมสรรโรตารี รับฝากข้าวจากผู้มีจิตศรัทธาเพื่อให้คนยากจนกู้หรือยืม กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จ่ายเงินบางส่วนโดยไม่คิดดอกเบี้ย เป็นทุนสำรองซื้อข้าวและ เมื่อดำเนินการไปแล้วมีทุนเพียงพอ ก็ใช้เงินสำรองคืนแก่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งธนาคารข้าวมีหลักการดำเนินงานดังนี้ คือ

4.1 ข้าวของธนาคารข้าวให้เก็บไว้ที่ยังหรือฉางที่สร้างขึ้น เป็นส่วนกลาง หรือ ถ้าไม่มีฉางกลางจะฝากไว้ตามฉางของผู้นำหรือผู้บริจาคก็ได้ โดยคำนึงถึงความสะดวกในการขนส่ง และทำบัญชีรับ-จ่ายให้เรียบร้อย

4.2 ให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นแกนกลางในการดำเนินงานกิจกรรมธนาคารข้าว โดยคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการธนาคารข้าวขึ้น เป็นผู้รับผิดชอบ ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หากในท้องที่ใดไม่มีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต แต่มีการจัดตั้งธนาคารข้าวแล้ว ให้คณะกรรมการสภาตำบล (กสต.) แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการธนาคารข้าวขึ้น เป็นผู้รับผิดชอบ โดยประกอบด้วยตัวแทนจากหมู่บ้านต่าง ๆ ในตำบลขึ้นตรงต่อคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) และคณะกรรมการสภาตำบล (กสต.) ตามลำดับ หากภายหลังได้จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้นแล้ว ให้คณะกรรมการจัดการธนาคารข้าวขึ้นตรงต่อคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

4.3 ให้นำเงินกองทุนที่มีผู้บริจาคซื้อข้าวใส่ฉางข้าวหากยังมีเหลือให้นำฝากธนาคารกรุงไทยในบัญชีสะสมทรัพย์ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และจัดทำบัญชีสะสมทรัพย์ของกลุ่มออมทรัพย์และจัดทำบัญชียอดเงินไว้ต่างหาก ในกรณีที่ไม่มีกลุ่มออมทรัพย์ให้ฝากเงินไว้ในนามของคณะกรรมการสภาตำบล (กสต.) เป็นบัญชีสะสมทรัพย์ไว้ก่อน

4.4 ผลกำไรที่ได้จากดอกเบี้ยการกู้ข้าวจะนำไปเก็บไว้เป็นกองทุนซื้อข้าวและดำเนินงานกิจกรรมธนาคารข้าวเท่านั้น จะไม่นำไปแบ่งปันผล

4.5 เมื่อได้ดำเนินงานกิจกรรมธนาคารข้าวไปจนประชาชนในหมู่บ้านตำบลพ้นจากความทุกข์ยากและไม่จำเป็นต้องสงเคราะห์ต่อไปให้นำเงินกองทุนไปดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้าน ตำบล ตามมติของคณะกรรมการสภาตำบล (กสต.) โดยปรึกษาร่วมกันกับคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.)

ผลประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

1. ผักผ่อนให้รู้จักประหยัดและออมทรัพย์สะสมเป็นประจำ

2. มีแหล่งเงินทุนและเงินกู้เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อน
3. เงินปันผลจากเงินสะสม และจากกิจกรรมของกลุ่มที่สมาชิกมีส่วนร่วม
4. บริการจากกิจกรรมกลุ่ม
5. บริการทางวิชาการจากกลุ่ม

การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตั้งแต่เริ่มครั้งแรกเมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2517 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน เดือนมีนาคม พ.ศ. 2531 มีจำนวนทั้งหมด 7,670 กลุ่ม มีสมาชิก 448,827 คน และมีเงินสะสมจะสะสม 341,342,850 บาท ดังนี้

ปี พ.ศ.	จังหวัด	จำนวนกลุ่ม	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนเงินสะสมจะสะสม (บาท)
2517	2	2	394	137,005
2518	20	34	2,283	666,817
2519	23	54	2,411	1,172,628
2520	26	213	9,136	2,487,252
2521	61	639	21,459	4,788,085
2522	69	1,093	46,614	21,130,275
2523	71	1,354	67,683	33,302,991
2524	71	1,548	81,591	44,087,762
2525	71	1,960	110,357	73,000,805
2526	72	2,821	160,055	112,864,795
2527	72	3,411	196,404	142,829,995
2528	72	4,319	275,799	200,133,365
2529	72	6,048	352,206	254,559,863
2530	72	7,167	408,646	317,371,877
2531	72	7,670	448,827	341,342,850

ที่มา : ฝ่ายพัฒนาอาชีพและเงินทุน กองปฏิบัติการ กรมการพัฒนาชุมชน 2531

หลักเกณฑ์การประกวดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (กระทรวงมหาดไทย กรมการ-
พัฒนาชุมชน 2529: 1-2)

1. คุณสมบัติของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่จะส่งเข้าประกวด

1.1 เป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นตามขั้นตอนในแผนงานส่งเสริมการออมทรัพย์เพื่อการผลิต
ของกรมการพัฒนาชุมชน

1.2 เป็นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่จัดว่าเป็นกลุ่มดีเด่นของจังหวัด เพื่อส่งเข้า
ประกวดในระดับเขต สำหรับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่จะส่งเข้าประกวดในระดับจังหวัดนั้น ต้อง
เป็นกลุ่มดีเด่นของอำเภอ ซึ่งพัฒนากรและพัฒนาการอำเภอ เป็นผู้คัดเลือก โดยยึดเกณฑ์การตัดสินการ
ประกวดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกรมการพัฒนาชุมชน เป็นหลักในการพิจารณา

1.3 มีคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทำงานอย่าง เข้มแข็ง มี
สมาชิกเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมตลอดมา

1.4 กลุ่มจะต้องจัดตั้งและดำเนินงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี

1.5 ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสภาตำบล

1.6 เป็นกลุ่มฯ ที่ไม่เคยได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดกลุ่มออมทรัพย์ระดับ
เขตมาก่อน กรณีที่เคยได้รับรางวัลชนะเลิศการประกวดฯ ระดับเขตมาแล้วต้องมีระยะเวลาเกิน
กว่า 2 ปี จึงมีสิทธิส่งเข้าประกวด ได้

2. วิธีการประกวด

2.1 ระดับจังหวัด

2.1.1 ผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งตั้งคณะกรรมการตัดสินการประกวดฯ
จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ปลัดจังหวัด เป็นประธาน เกษตรจังหวัด สหกรณ์จังหวัด ผู้จัด-
การธนาคารกรุงไทย สาขาจังหวัด พาณิชย์จังหวัด เป็นกรรมการ โดยมีพัฒนาการจังหวัด
เป็นกรรมการและ เลขานุการและหัวหน้าฝ่ายแผนงานและโครงการ เป็นกรรมการและผู้ช่วย เลขานุการ
ทำหน้าที่พิจารณาตัดสินการประกวดให้สำนักงานพัฒนาชุมชน เขตทราบพร้อมทั้งส่งรายชื่อกลุ่มออม-
ทรัพย์เพื่อการผลิตที่ชนะเลิศการประกวดในระดับจังหวัด เพื่อเข้าประกวดในระดับเขต

2.1.2 การตัดสินการประกวดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตระดับจังหวัดให้

ยึดหลักเกณฑ์การให้คะแนนการประกวดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

2.2 ระดับเขต

2.2.1 การดำเนินงานในระดับสำนักงานพัฒนาชุมชน เขต 9 เขต ให้ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาชุมชน เขต แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้น 1 ชุด มีผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาชุมชนเขต เป็นประธาน หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปเป็นกรรมการ หัวหน้าฝ่ายอบรมเป็นกรรมการ หัวหน้าฝ่ายบริหารทางวิชาการเป็นกรรมการและเลขานุการ หัวหน้างานวิชาการอาชีพและการตลาด เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ทำหน้าที่พิจารณาตัดสินการประกวดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตระดับเขต

2.2.2 การตัดสินการประกวดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตระดับเขตให้ยึดหลักเกณฑ์การให้คะแนนการประกวดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของทางกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

หลักเกณฑ์ในการตัดสินการประกวดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (กระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนาชุมชน 2530 : 39-42)

1. การบริหารงานของคณะกรรมการบริหารฯ

1.1 คณะกรรมการบริหาร เข้าใจในบทบาทหน้าที่ และมีความสามารถอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 คณะกรรมการบริหารมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ

1.3 คณะกรรมการสามารถแก้ไขปัญหาอุปสรรคของกลุ่มได้ และสามารถชี้แนะได้

ถูกต้อง

1.4 กลุ่มจัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการให้เป็นไปตามระเบียบ และอยู่ในวาระตามระเบียบถูกต้อง

1.5 มีการแบ่งงานและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ

2. การพัฒนาคุณธรรมของสมาชิก

2.1 สมาชิกเข้าใจในหลักการ วิธีการ และระเบียบข้อบังคับของกลุ่มดี และปฏิบัติหน้าที่ถูกต้อง

2.2 การแสดงออกถึงความพร้อมเพรียงของสมาชิก โดยเฉพาะการประชุม
แต่ละครั้ง การส่งเงินสัจจะสะสม การส่งเงินสัจจะสะสมพิเศษ

2.3 มีสมาชิกเพิ่มขึ้นในอัตราพอสมควร แนวโน้มในการ เพิ่มจำนวนสมาชิกใหม่
ของกลุ่มฯ และเกิดจากศรัทธาไว้วางใจได้อย่างแท้จริง

2.4 สมาชิกมีความซื่อสัตย์ ก่ออกูลกัน และช่วย เผยแพร่กิจกรรมของกลุ่มอยู่ เสมอ

2.5 สมาชิกได้ เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารด้วยตนเอง ตามวิถีทางประชาธิปไตย
และพร้อมที่จะสนับสนุนอยู่ เสมอ

3. กิจกรรมของกลุ่ม

3.1 การดำเนินการจัดกิจกรรมของกลุ่ม เป็นไปตามความต้องการของสมาชิก
และมติที่ประชุมใหญ่

3.2 มีการเคลื่อนไหวในรูปกิจกรรมที่เหมาะสมอยู่ เสมอ เช่น การให้กู้ยืม
ศูนย์สวัสดิการตลาด ยุ้งฉาง ธนาคารข้าว

3.3 กิจกรรมของกลุ่มมีความมั่นคง และมีแนวโน้มว่าจะเจริญก้าวหน้าต่อไป
ดำเนินการถูกต้องตามขั้นตอน

3.4 มีระบบการควบคุมการดำเนินงานได้รัดกุม คล่องตัว และมีประสิทธิภาพ

3.5 มีการใช้พลังของกลุ่มในการพัฒนาชุมชน ลีงแวดล้อมและสาธารณประโยชน์
ประจำ

4. การขยายผล

4.1 กิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของกลุ่มสามารถพึ่งพาหรือเอื้ออำนวยประโยชน์
แก่สมาชิกอย่างทั่วถึง ตลอดจนประชาชนทั่วไป

4.2 กลุ่มสามารถ เป็นสถาบัน เงินทุนให้การสนับสนุนแก่กลุ่มอาชีพที่เป็นสมาชิกของ
กลุ่ม และธุรกิจของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต

4.3 คณะกรรมการบริหารกลุ่มฯ สามารถชักจูงกลุ่มอาชีพอื่น ๆ กองทุน เฉพาะกิจ
ต่าง ๆ เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตได้มาก

4.4 กลุ่มเป็นสถาบันในการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมตามหลักการได้อย่างแท้จริง
จนนำไปสู่การพัฒนาหมู่บ้านที่สมบูรณ์แบบ

4.5 ยอดเงินสัจจะสะสมของสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกเดือนอย่างสม่ำเสมอ

5. การจัดการ

5.1 จัดให้มีระเบียบข้อบังคับของกลุ่มฯ และระเบียบดังกล่าวมีความเหมาะสมกับ
สภาพข้อเท็จจริงของการปฏิบัติในปัจจุบัน และเป็นธรรม

5.2 มีการจัดทำบัญชี ทะเบียนต่าง ๆ ของกลุ่มได้ถูกต้องและครบถ้วน

5.3 กรรมการตรวจสอบของกลุ่มสามารถตรวจสอบงาน ความเป็นไปได้ และการ
ใช้จ่ายเงินของสมาชิก หรือของคณะกรรมการบริหารทุกคณะ

5.4 มีการเก็บรักษาเงินของกลุ่มอย่างถูกต้อง และนำเงินของกลุ่มฝากไว้กับธนาคาร

5.5 ลีนปีมีการคิดเงินปันผล เฉลี่ยคืน และจัดทำบัญชีกำไร-ขาดทุน และงบดุล

ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนทั้ง 5 ด้านนี้ แบ่งเป็นการให้คะแนนตามข้อย่อยของแต่ละด้าน ข้อ
ละ 5 คะแนน ทั้งนี้มี 25 ข้อ รวมคะแนนเต็ม 125 คะแนน ถ้ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกลุ่มใด
ได้คะแนนมากที่สุด ก็จะเป็นกลุ่มที่ชนะเลิศการประกวด และถ้ากลุ่มใดได้คะแนนรองลงมาก็จะเป็น
กลุ่มที่ได้รางวัลรองชนะเลิศ

ตอนที่ 3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาหมายถึง การแสวงหาความรู้ทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง
และสังคม (ศักดิ์ชัย นิรัญทวี 2530 : 23)

การศึกษาทำหน้าที่หลัก 2 ประการคือ (พระราชวรมุณี 2530 : 56-58)

1. ถ่ายทอดศิลปวิทยา รักษาส่งเสริมเพิ่มพูนวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนสืบทอดมรดก
วัฒนธรรมทางวิชาการของมนุษย์

2. ชี้นำให้รู้จักการดำเนินชีวิตที่ดำรงถูกต้องและการฝึกฝนพัฒนาตนจนถึงความสมบูรณ์

ถ้าประชาชนมีการศึกษา เขาจะสามารถฝ่าฟันผ่านอุปสรรคต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี และจะ
สามารถเผชิญเหตุฉุกเฉินต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้นการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อประเทศชาติอย่าง

มากทั้งในแง่ของการพัฒนา เศรษฐกิจสังคม การพัฒนาทรัพยากรบุคคล การใช้และสงวนทรัพยากร-
ธรรมชาติ การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของสังคม การส่งเสริมสุขอนามัยชุมชน ตลอดจนการดำรง
ชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย (จรรยา พานิชผลินไชย 2528: 3)

ดังนั้นคนตั้งแต่เกิดจนตายจึงต้องอาศัยปัจจัยการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญในการปรับปรุง
คุณภาพของชีวิตให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้ (วิจิตร ศรีสอาน 2527: 30)

การออมทรัพย์ คือส่วนของรายได้ที่ไม่ได้ใช้ให้หมดไปกับการอุปโภคและบริโภค
(นุกูล ประจวบเหมาะ 2516: 34)

การออมทรัพย์จะมีปริมาณสูงขึ้น เมื่อรายได้เพิ่มขึ้น ถ้าหากรายได้นั้นต่ำมากการออมทรัพย์
ของประชาชนอาจจะไม่มีเลย เพราะประชาชนอาจใช้จ่ายการอุปโภคและบริโภคมามาก เกินกว่าราย-
ได้ก็ได้ (นุกูล ประจวบเหมาะ 2516: 37)

การออมทรัพย์โดยสมัครใจนั้นรายได้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะเป็นตัวกำหนดความสามารถใน
การออมทรัพย์ของแต่ละบุคคลตามทฤษฎีการใช้จ่ายอุปโภคของเคนส์ คือการออมทรัพย์มีความสัมพันธ์
กับรายได้ ถ้ารายได้สูงก็สามารถออมทรัพย์ได้มาก ถ้ารายได้นั้นต่ำการออมทรัพย์ก็จะลดลง ส่วน
ปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องทาง เศรษฐกิจแต่มีผลต่อการออมทรัพย์คือระบบครอบครัวที่อยู่ร่วมกัน เป็นครอบครัว
ขยายอาจไม่กระตุ้นให้บุคคลทำการออมทรัพย์ (รัตน สหายคดี 2524: 104-106)

อนึ่ง การที่จะดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจในรูปกองทุนหรือกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตให้
ประสบความสำเร็จได้นั้น โครงการที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นความต้องการของประชาชน หรือ เป็นกิจ-
กรรมที่จำเป็นต่อการดำรงชีพของประชาชน และสามารถทำให้ประชาชนรู้สึกต้องการได้ (จิรพรรณ
กาญจนะจิตรา 2520: 6) นอกจากนี้ยังต้องให้ประชาชนมีความเข้าใจว่า ความต้องการหรือ
ความจำเป็นของเขา คืออะไร เมื่อเขาเข้าใจแล้วจึงจะเกิดความขวนขวายให้ได้มา (สภาสตรี
แห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์ 2519: 186)

เมื่อประชาชนเกิดความต้องการในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ แล้ว โดยเฉพาะใน
ระยะเริ่มแรกของการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์การประชาชน จะต้องให้สมาชิกผู้ก่อตั้งได้มีความรู้ความ
เข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดตั้ง จึงจะทำให้กลุ่มหรือองค์การประชาชนนั้นมีความ
ก้าวหน้า (ไพรัตน์ เคษะรินทร์ 2527: 100) ซึ่งสอดคล้องกับ สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2515:
64) ที่กล่าวว่า การดำเนินกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาชุมชนใด ๆ ประชาชนจะต้องมีความรู้ความ

เข้าใจ และในเรื่องกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตก็เช่นเดียวกัน จำเป็นต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน

และเมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ วัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานแล้ว ย่อมให้ความร่วมมือด้วยดี อันจะส่งผลทำให้การดำเนินงานของกลุ่มประสบความสำเร็จ ซึ่งพีรพล ไตรทศวิทย์ (2523: 25) กล่าวไว้ว่า ความร่วมมือ หมายถึง การกระทำร่วมกัน การร่วมมือกันลงมือปฏิบัติการ เพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนั้นหลักการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ก็ต้องอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังของประชาชน เช่น การส่งเงินสัจจะสะสมอย่างสม่ำเสมอ การส่งคืนเงินกู้ การร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานและการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นต้น

การร่วมมือเป็นสิ่งที่ดี ทำให้งานประสบผลสำเร็จได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น การจะร่วมมือมาก หรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของงาน ลักษณะของบุคคลที่จะมาร่วมมือกัน ความต้องการ ผลประโยชน์ ความสนใจ และสถานภาพของบุคคล (พิชณี วรกรวิน 2524: 168)

ศูนย์ศึกษาและอบรมการวิจัยของสังคมศาสตร์ (2519: 12) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับความร่วมมือไว้ว่า ความร่วมมือของประชาชนหมายถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งที่เป็นบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีความเห็นพ้องต้องกันได้เข้าร่วมรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการพัฒนาโครงการให้เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กร เพื่อให้งานนี้บรรลุผลตามเป้าหมาย ซึ่งลักษณะความร่วมมือ มีดังนี้คือ การร่วมคิด การร่วมกระทำโดยสละแรงงาน

สมนึก ปัญญาสิงห์ (2524: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตพบว่า คณะกรรมการที่ได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากสมาชิกสูง จะมีผลการปฏิบัติงานดีกว่าคณะกรรมการที่ได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากสมาชิกต่ำ

จิตติพร ไชยมัน (2526: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ และความล้มเหลวของสหกรณ์การเกษตรวารินชำราบ จำกัด จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าปัจจัยที่สนับสนุนให้การดำเนินงานของสหกรณ์ประสบความสำเร็จคือการร่วมมือกันของฝ่ายบริหารและฝ่ายสมาชิก ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความล้มเหลว คือ การขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีดำเนินงานสหกรณ์ของสมาชิก กรรมการดำเนินการ และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์

ในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนนั้นพยายามให้ประชาชน เข้ามามีบทบาท และส่วนร่วมในการพิจารณาปัญหา ตัดสินใจ ตกลงใจ และดำเนินการพัฒนาด้วยตนเองให้มากที่สุด ทั้งนี้เพราะ การที่จัดทำให้ประชาชนฝ่ายเดียวไม่ว่าอยากได้หรือไม่ก็ตาม ทำให้ประชาชนของเราไม่รู้ถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนา คอยแต่จะรับจากรัฐบาลฝ่ายเดียว และเมื่อได้รับแล้วก็รู้สึกทวงแทน ไม่เกิดความเป็นเจ้าของ เพราะไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำ ไม่ว่าจะเป็นการลงแรงกายหรือสมทบด้วยทรัพย์สิน (พีรพล ไตรทศาวีทย์ 2523: 6.)

ในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ก็ยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีผู้ดำเนินการอยู่ในรูปของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งเป็นสมาชิกที่ได้รับเลือก และมีพัฒนาการเป็นผู้ช่วยให้คำแนะนำในการที่จะต้องอาศัยความรู้ทางวิชาการทางเทคนิคจากกรมการพัฒนาชุมชน หรือหน่วยงานอื่น เพื่อให้บรรลุผลเต็มที่ตามความมุ่งหมาย

กองวิชาการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2519: 95-98) ได้ทำการวิจัยการดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูทั่วประเทศ โดยเลือกกลุ่มมาจำนวน 20 สหกรณ์

สรุปข้อค้นพบอัน เป็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการดังนี้คือ

1. สมาชิกยังไม่ค่อยเข้าใจในหลักการและวิธีการของสหกรณ์เท่าที่ควร จึงทำให้สมาชิกไม่สนใจที่จะ เข้าร่วมประชุมใหญ่ เพื่อทำการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และสมาชิกไม่ยอมรับรู้ถึงปัญหาของสหกรณ์
2. ปัญหาด้านเงินทุนไม่พอกับความต้องการของสมาชิก
3. ปัญหาการเลือกประธานกรรมการ คือ ไม่ควรกำหนดให้สมาชิกเลือกประธานกรรมการจากผู้ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัดหรือหัวหน้าส่วนราชการ โดยเฉพาะซึ่งขัดต่อหลักประชาธิปไตย
4. ปัญหาการจ่ายเงินโบนัสแก่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ออมทรัพย์มากเกินไป เป็นเหตุให้คณะกรรมการ เข้ามารับตำแหน่ง เพื่อหวัง เงิน โบนัสมากกว่าการปฏิบัติงานให้เกิดความก้าวหน้าแก่สหกรณ์
5. ในการประชุมของสหกรณ์โดยผู้แทนสมาชิกควร เปิดโอกาสให้สมาชิกที่สนใจ แต่มิได้เป็นตัวแทนสมาชิก เข้าร่วมประชุมได้ด้วย

พลเพิ่ม ราชนิชยาการ จุไรรัตน์ พรหมศิริ และ ประดิษฐ์ มัชฌิมา (2516: 6-8) ได้ศึกษาการสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรและร้านค้าสหกรณ์ พบว่า มีปัญหาในการดำเนินงานที่สำคัญ 4 ด้าน คือ

1. ปัญหาด้านการจัดการ
2. ปัญหาด้านเศรษฐกิจ
3. ปัญหาด้านสมาชิก
4. ปัญหาด้านประสานงาน

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตของอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม นั้นพบว่า มีปัญหาดังนี้คือ (เจริญ กวยรักษา, สัมภาษณ์)

1. สมาชิกขาดส่งเงินสัจจะสะสม ส่งเงินสัจจะสะสมล่าช้า ทำให้คณะกรรมการบริหารกลุ่มต้องออกเงินสัจจะสะสมให้ก่อน แล้วค่อยตามเก็บทีหลัง ซึ่งเป็นภาระแก่คณะกรรมการบริหารกลุ่ม
2. การกู้ยืมเงินของสมาชิก มักไม่ค่อยมีเพื่อนสมาชิกยอมค้ำประกันให้ ขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
3. คณะกรรมการบริหารกลุ่มไม่ค่อยเข้าใจในการจัดทำบัญชีที่ทางราชการกำหนดให้
4. คณะกรรมการบริหารกลุ่ม มักมีอยู่ชุดเดียวทั้ง ๆ ที่ตามระเบียบกำหนดให้มีคณะกรรมการ 4 ชุด คือ คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการเงินกู้ คณะกรรมการตรวจสอบ และคณะกรรมการส่งเสริม ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
5. สมาชิกบางคนยังไม่เข้าใจในหลักการวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ แต่ถูกชักจูงให้สมัครเป็นสมาชิกตามพวกพ้อง ทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่ม

ปัญหากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ตรวจพบจากแบบรายงานของอำเภอต่าง ๆ นั้น ดร.ยวัฒน์ วุฒิเมธี รองอธิบดีกรมการพัฒนารัฐบาล ได้สรุปสาเหตุไว้ดังนี้ว่า (กระทรวงมหาดไทย กรมการพัฒนารัฐบาล กองปฏิบัติการ และสำนักงานโครงการเงินกู้ 2529: 121-122)

1. คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ ขาดคุณธรรมความซื่อสัตย์

2. สมาชิกไม่มีความเข้าใจในหลักการและเหตุผลความจำเป็นในการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ฯ อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ต้องการให้มีการจัดตั้งขึ้น แต่ไม่ทำความเข้าใจทั้งก่อนและหลังการจัดตั้ง

3. พัฒนาการ ขาดการเอาใจใส่ เยี่ยมเยียน แนะนำ และช่วยแก้ปัญหาเมื่อกลุ่มเกิดปัญหา

เมื่อพิจารณาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คือ

1. เพศของสมาชิก
2. อายุของสมาชิก
3. สถานภาพสมรสของสมาชิก
4. ฐานะ (บทบาทในครอบครัว) ของสมาชิก
5. การศึกษาของสมาชิก
6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของสมาชิก
7. รายได้ของสมาชิก
8. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก
9. ความต้องการมีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของสมาชิก
10. ความร่วมมือของสมาชิก
11. ความรู้ความเข้าใจในหลักการวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อ

การผลิตของสมาชิก

12. การปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
13. การสนับสนุนและติดตามผลของเจ้าหน้าที่

แผนภูมิของปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต

